

Havakviat Illiniaqtuliqiyikkut Iniqtauvalliayunut Naunaitsikutat Uqauhiqnik Ilihainiqmik Maliktaghanik Ilihaitjutighallu

Tattiarnarvik 2022

Ilanga A – Iniqtauvalliayut Hanavalliayunik Nutaanik Uqauhiqnik Ilihaitjutighanut Maliktaghanik

Ikkuaqtuiyut havaktunik Uqauhiqnik Ilihaitjutighanut Maliktaghanik

Taamna Atuqtaukaffuktuq Uqauhiit
Ilihainiqmut Maligaq hanayauhimayuq
Havakviit Ilinniaqtuliqiyikkut inittiaqhimagumik
ihivriuqhiyaamik Uqauhiit Ilihainiqmut
Maliktaghanik. Atauhiunngittumik uqauhikkut
ilihaiiq ilihaiyullu Inuit uqauhiinik annirnaqtuq
pitquhiuyuq ilishaqtuliqiyit havauhiinit. Talvuuna,
ihumaliuriamik uqauhirnun ilaunyaunik ilihainiqmik
nunallaarmiunit ilaupkaihimayughat.

Havakviat Ilinniaqtuliqiyikkut tuhaqhimayut
Maligaliuqtinit Maligaliuqvingnit taimaa
katimatjutiginngitkaluaqlugu Piquyaq 25,
taamnalu nutaaq Ilihaqtuliqiyit Maligait.
Havakviat Ilinniaqtuliqiyikkut tuhaqhimayut
ikayuqtiplingnit, taimaa katimatjutigyaamik
nunallaarmiut ilauyullu aghuurnaqtuq
katimatjutigiyaghavullu iniqhittiaqlutik.

Hapkua ihumagipluginit, ihumagipluginu
aghuurnaqniit atuqtittivalliayaamik ihuaqtunik
atauhunngittumik uqauhirnik ilihaiyaamik
ilishaqviptingnit ahiittullu havaktighaqhiurniqmut
akirautait qanuq Uqauhikkut Ilihainiq havauhiit
atuqtitauvalliavaktut tamangnit ilishaqvitingnit
nunallaarnilu, Havakviat Ilinniaqtuliqiyikkut
ihumayut taimaa havauhiit hanayughanik
nutaanik Uqauhiit Ilihainiqmut Maliktaghat
ihumagillaqtughat ilaupkainiq havaqatighanik
pinarirahuaqlutik amigaiqpaalliqlugillu,
katimatjutigitinnagulu.

Qanurininganiit Havaaghat

Angiqtauhimagami taamna Atuqtaukaffuktuaq Uqauhiit Ilihainiqmut Maligaq Imaruqtirvia 2022-mi, Havakviat Ilinniaqtuliqiyikkut parnaiyailiqtut ilauyunik ilaupkainiqmut katimavighaanik hanaqatigiyumaplugit qauhittiarnaqtunik katimatjutighanut parnaiyautinik hanayughanik nutaanik Uqauhiit Ilihainiqmut Maliktaghanik.

Ikayuqhugit hapkua havaaghat, havakviit kaantulaaktittihimayut unniqtuiyinik DPRA Inckut, unniqtuiyilu/uqaqtu Pitseolak Pfeifer. Katitirumayut ilihaqtuliqiyinuit havaqatigiingnik; Katimayiit Nunavunmi DEA-nik, Nunavut Tunngavikkut Timingat, taapkualu Havakviiit Ilinniaqtuliqiyikkut taapkualu Havakviat Pitquhiliqijikkut havaktiit malrungnik uplunik ilaupkainiqmut katimayaamik.

Inirumayaita ilaupkainiqmut katimaplutik, katimavighaat Tattiarnarvik 12-13-lu, 2022-mi imailiugiangat:

- Ikayuqlugit katimaqtigiiktumik havaqatigiiktut taapkua Havakviiit ikayuqtitalu ilauyt havauhiinut katimapkainiqmik ihumagiplugu ihuaqhautit taapkununnga Uqauhiit Ilihainiqmut Maliktaghat.
- Havaqataita tuhaqtittiqulugit uqauhiinik, piyummallaqtainik ihumaaluutainiklu ilauyunik katimaviinut talvuuna ihuaqhaqtauhimayunut Uqauhiit Ilihainiqmut Maliktaghat.
- Ilittuqhitiqulugit havaqataita hanayunik parnaiyaqhimayunik havauhighanik aulapkaiyaamik katimavighainik ilauyt ihuaqhautinut taapkununnga Uqauhiit Ilihainiqmut Maliktaghat.

Ihumagiyaniaqtaat katimadjutiginiaqtainik imailiurniaqtun:

- Hanayut qauhittiarnaqtumik ilitturinnaqtumiklu ikayuqtigiiingnit-hanayuhimayumik katimavighanut parnaiyautinik hivumuupalliayaamik hanayunik nutaanik Uqauhiit Ilihainiqmut Maliktaghanik
- Angirutinik ikayuqtiiinik timiqutinit havaqatigiiktumik ikayuriamik katimavighait ilauyt ihivriuqhiyunik taapkuninnga Uqauhiit Ilihainiqmut Maliktaghat.
- Katitiqlutik naunaitkutanik ihariagianik iliuraqtughat iniqtauyughanut Uqauhiit Ilihainiqmut Maliktaghanit katimavighainut parnaiyautinut. Taapkualluak:
  - Ilitagijaangat havaqatigiiktun tigumidjutiqaqtununlu taima havaqatigiiktukhauliqtun ilituqhainikkut.
  - Ilittuqhaqlugit angiqatigiiklutiklu havaaghainik katimavighainit (taapkuatut, taapkualluak kituuyut ilittuqhituyut maliktaghanit aghuuqhaqtauniat katimatjutaugumik, taapkuatut Uqauhiit Ilihainiqmut havaaghat).
  - Ilittuqhaqlugit angiqatigiiklutiklu katimavighainut havauhiinik/ havauhighanik atuqtauyughat havakvighainiklu.

Havakviat Ilinniaqtuliqiyikkut naahurittiaqtut tuhaqtittiyamik Maligaliuqtit Maligaliuqvingnit iniqhimayainik katimaviinut tuqhirautauyullu kinguani havaaghat iniqhvalliapluta taapkuninnga Uqauhiit Ilihainiqmut Maliktaghat.

Ilanga B – Iniqtauvalliyut Hanayunik Atuqtivalliyuniklu Ilihaitjutighanik Inuit Uqauhiinik

Ilihaitjutighanik Hanayut Naunaiqhitiiit

Havakviat Ilinniaqtuliqiyikkut ilihainiaqhimayut atahuungittukkut uqauhikkut tamangnut Nunavunmiunut ilihaqtunut lauyunik. Ilitariplugit atuqtuvaktut ayuqhautillu inirumayainut, havakviit parnaiyautiliuqhimayut uqauhiqnut ilihainiqmik atuqtitiyaamik hivituyumi.

Havakviit taapkua atuqtivalliyapugu parnaiyautit, ilihaihimmaarahuaqtugut Inuit uqauhiigut ilihaqvingnit atuqhugit tajja ilihaitjutait, pivighait, ilihaitjutighanikllu makpiraanik.

Nunavunmi atuhinngittukkut uqauhikkut ilihainiqmut havauhiit ilihaitjutighanik ihariattiyut atautikkuuqtunik taapkununnga, tunngaviqaqtumiklu Inuit uqauhiinik, Inuit pitquhiiniklu. Tajja, Nunavunmi ilihaqtuliqiyit havauhiit qaffinik akirautiqaqtut, taapkuninngalu ikittunik ilihaqhimattiaqtunik Inuktut uqauhilingnik ilihaiyinik. Taapkua Kavamatkut Nunavunmi havaghimmaaqpaktut amigaiqpallianahuaqhugit, hanayullu ilitquhirnut ihuaqtunik ilihaitjutinik, ikayuqtauplutik ihuaqtunik qauyihaatinik pivighaniklu, ihuaqhaitjutauniaqtuq tajja ilihaitjutainut Inuktut, ikayuutaulaaqtuqlu havaktighaqhiurniqmut pihimanahuaqnigmullu atahuunngittumik uqauhilingnik ilihaqtinik.

Nunavunmi Ilahitjutighat

Nunavunmi ilahitjutighat parnaiyaqtauvaktut taimaa aviktuqhimaplugit ihumagipluginit maliktaghat talvani Inuit Qauhimayatuqangit:

Uqausiliriniq Qilirutaat

Taamna Uqausiliriniq Qilirutaat iliuraqtauhimayuq ilahitjutilluanut ihumagillaquaqhugit ilagiingniit tuhaqtittiniqmiq uqauhiqniklu tutqighaivallianiq, hanatuyumik hanauyaqtitullu ilittuqhitiit, itqaumaniqmik ihuaqtukkullu ihumaplutik. Ilahiaamiq ilaupkaivaktut ilahiyinik, Iniqnirinik, nunallaarmiunik hanauyaqtinik, uqauhiliqiyinik, ilaupkaiplugillu hapkua ilahitjutit:

- **ILA** – Inuktut Uqauhiinik Ilahitjutit
  - **ILA1:** Inuktut Uqauhiinik Ilahitjutit, Uqauhilraat – Ilahitjutighat ilahaqtunut ugqariktunik Inuktut
  - **IL1:** Inuktut Uqauhiinnaigut Ilahiyut – Uqauhirnik atuqtittivallianiqmut ilahitjutit ilahaqtunut ayuiqhatqiktughanik hakugighaqlugu Inuktut ayuitait
  - **IL2:** Inuktut Aippaanik Uqauhiit – Ilahitjutighat ilahaqtunut ayuiqhaiyut Inuktut talvuuna Inuinnaunngittut uqauhiinik Malrukkut Havauhiinut (taapkuatut, Iqalungni Kangiqliniqmilu)
- **ELA** – Qaplunaat Uqauhiinik Ilahitjutighat
  - **ELA1:** Qaplunaatut Uqauhiinik Ilahitjutit, Uqauhilraat – Ilahitjutighat ilahaqtunut ugqariktunik Qaplunaatut
  - **EL2:** Qaplunaatut Aippaanik Uqauhiit – Ilahitjutihgat ilahaqtunut ayuiqhayunik Qaplunaatut aippaatut uqauhiqtut (taapkuatut talvani Qulliqmi, uqauhiinnakkut ilahiyut, taapkualuuniit Inuit uqauhiinnaigut talvuuna Malrukkut Havauhikkut)
- Hanauyattiarlaniqmiq Ilahitjutighat

Nunavusiutit Qilirutaat

Taamna Nunavusiutit Qilirutaat iliuraqtauhimayuq ilahitjutilluaq ihumagillaquaqhugit pitquhiit, ilitquhiit, ingilraaqnit, nuna, avatinik qauyihiyut, inuliqiyit, manighiurniq, tajja hulyauyut, nunagyuamilu hulyauyut. Ilahaqtut ayuiqhaniaqtut Nunavunmik amiriaghallu atatarutiit nunaqyuamat ukiuqtaqtuanik nunaqyuamilu ihumaaluutinik. Ilahiaamiq ilaupkaivaktut ilahiyinik, Iniqnirinik, nunallaarmiunik ayuttunik, ilaupkaiplugillu hapkua ilahitjutit:

- Inuuhiliqiniqmiq Ilahitjutit

Aulajaaptut Qilirutaat

Taamna Alajaaqtut Qilirutaat iliuraqtauhimayuq ilahitjutighaq ihumagillaquaqhugit inuuhiqattiarlaniq, amirnainniq, innum inighatalu inuuhiqnit. Timitigut, inuuqatigiingniq, ikpiguhuutinut, ilitquhituqhutiklu inuuhiqattiarlaniq; inirumayainik ihumaliuqtut; ikayuqtuniqmiq; amirnainniqmiq; annaghimanilu ilahitjutiniittullu. Ilahainiq ilaupkaivaktut ilahiyinik, Iniqnirinik, nunallaarmiuniklu ayuttunik, ilaupkaiplugillu hapkua ilahitjutit:

- Aanniaqtailiniqmiq Timitigullu Ilahainiq Ilahitjutit

Iqqaqqaukkaringniq Qilirutaat

Taamna Iqqaqqaukkaringniq Qilirutaat iliuraqtauhimayuq ilahitjutilluaq ihumagillaquaqhugit pitquhiit ilittuqhitiuyut ihuaghautighallu nunaptingnik. Ihumagiyahat kitittiniqmiq, qauyihiqmiq ihumaghuliurniqmiq, ihuaghaitjutighaqhiurniqmiq, hanatuniqmiq, alruyaqtuqnqmiq, hanauyarniqmiqku ihiviuhivangniat. Ilahiaamiq ilaupkaivaktut ilahiyinik, Iniqnirinik, nunallaarmiunik ayuttunik, ilaupkaiplugillu hapkua ilahitjutit:

- Kitittiniq
- Ayuqnaqtunik Ilahiyut
- Havaatigut Qaujimanikhanut Ilahaqtut
- Hanauyarniq

Ilihaitjutighaliuqtut Iniqtauvalliayut Upulumimut

Ilihaitjutighaliuqtut atuqtittivalliayullu havakluarnaqtuq taimaa ayuqnatsqiyauyuq titirainnaqniqmik ilihaitjutinik. Qauyihaitsjutighaliuqtughat qauhitighaniklu atauttikkuuqtunik ilihaitjutighanut niriugiyauyt, hanaplutik makpiraaliuqhutiklu pivighanik ilihaitjutighaniklu tamangnik uqauhikkut, hanaplutiklu ilihaiyit maliktaghainik ikkuaqtuivaghunilu, ilaupkaivaghutik hanayunik ilihaiyuniklu ikayurahuariamik ilihaiyit atuqtittivalliayaplugu nutaat ilihaitjutit. Tamangnik havauhiit qulaani iniqtauyughat atauttikkuuqtilligut, maliguaqtumik ingilraviqarluni. Ihumagipligit havaaghalluat atuqtittivalliayaamik nutaanik hanayauhimayut-Nunavunmi, ilitquhinut uqauhirlnullu ihuaqtunik ilihaitjutighanik, taamna 20-nik ukiunik atuqtittivalliavighaat parnaiyaqhimayuq Havakviinit Ilinniaqtuliqiyikkut havakluarnaqtuq.

Atuqhimaplutik qaffiit ukiut, ayuqhautiqaqhutiklu Qalagjuarniq-19-mik, ikittuuplutiklu havaktiit, ilihaitjutighaliuqpaktut huli ikittuuplutiklu kinguvautit iniqniaqhimaviinut. Havakviat Ilinniaqtuliqiyikkut havaghimmaarahuaqtut iniqniaqhimalugu, ihmagiinnaqhugu, manighikkullu ikayuqlugit hanayaamik hanayauhimayunik-Nunavunmi ilihaitjutighanik tamangnik ilihaiqtaghanit.

Ataani havavighaat ilihaitjutighaliuqtut havaaghait ukiut hitamat atuqtughanit, taapkualu havaanguyt havaariyauliqqtut hanaplutik nutaanik Ilihaqtuliqiyit Maligainik.

2018-2020

- Aulapkainiqmut katimavighait Iniqnirillu ilihaiyillu Arviani, Iqalungni, Pangniqtuumi, Kangiqliniqmilu
- Ataniqtuqtauyumik ihivriuqhilitik Ilihalihaaqtunit-Puqtuniinut 6-mut ilihaitjutighanik Kanatami tamaat
- Havaktitauplutik katimapkaiyat taapkununnga Uqausiliriniq (Uqauhirlirk Ilihaiyut Hanauyarniqmiklu Ilihaitjutighat), Aulajaqqtut (Timitigut Ilihaiyut, Aanniaqtailiniqmik, Inuuhiqattiariniqmiklu) taamnalu Nunavusiuit (Inuuhiliqiniqmik)

- Hanayughat nutaanik Nunavunmi ilihaitjutighanik havaaghanik qauhitiqaqhutik taapkuninnga Inuit Qauhimayatuqangit Iliahainiqmut Havaaghat
- Hanalutik iniqtauyughanik Inuktut Uqauhiinik Ilihaitjutinik, Uqauhilraanik (ILA1) taamnalu Inuktut Aippaanik Uqauhiit (ILA2) ilihaitjutighanik Ilihalihaaqtunit-Puqtuniinut 6-mut
- Hivulliq qauyihautit Inuktut Uqauhiinik Iliahaiyunik, Uqauhilraanik (ILA1) taamnalu Inuktut Aippaanik Uqauhiit (ILA2) ilihaitjutighat Nunavunmi ilihaiqvingnit

2020-2021

- Ilauyunik katimapkaiyat Nunavunmi ilihaiyillu ilihaiqtaghaniklu ayuittunik. Hapkua katimavait qaritauyakkut katimapkaihimayut hivayautikkulluuniit Qalagjuarniq-19-mut.
- Hanayut iniqtauyughanik Inuktut Uqauhiinnaigut Ilihaitjutighat (ILI), Qaplunaatut Uqauhiinik Ilihaitjutinik, Uqauhilraat (ELA1), taamnalu Qaplunaatut Aippaanik Uqauhiit (EL2) ilihaitjutighanik Ilihalihaaqtunit-Puqtuniinut 6-mut
- Hanayut iniqtauyughanik Timitigut Ilihaitjutighat, Aanniaqtailiniqmik, Inuuhiqattiariniqmiklu, Inuuhiliqiniqmik, Kitittiniqmik, Ayuqnaqtunik Ilihaiyut, Hanauyarniqmullu ilihaitjutighanik Ilihalihaaqtunit-Puqtuniinut 6. Tamangnik ilihaiqtahat hapkua hanayauliqqtut ilihaiyumaplugit Inuktut Qaplunaatullu uqauhiinit qilirutainut.
- Tuklia iniqtauyughaq tamangniklu Inuktut Uqauhiinik Ilihaitjutighat, Uqauhilraat (ILA1) taamnalu Inuktut Aippaanik Uqauhiit (IL2) ilihaitjutighat Ilihalihaaqtunit-Puqtuniinut 6 iniqtauhimaliqtuq ihivriuqtauhimapluni

2022

- Pingahuat iniqtauyughaq Inuktut Uqauhiinik Ilihaitjutighat, Uqauhilraat (ILA1) taamnalu Inuktut Aippaanik Uqauhiit (IL2) ilihaitjutighat Ilihalihaaqtunit-Puqtuniinut 6 iniqtauhimaliqtut
- Iniqtauyughat hivulliit taapkua Inuktut Uqauhiinnaigut Ilihaiyut (ILI), Qaplunaatut Uqauhiinik Ilihaitjutit, Uqauhilraat (ELA1), Qaplunaatut Aippaanik Uqauhiit (EL2), Timitigut Ilihaitjutit, Aanniaqtailiniq, Inuuhiqattiar niqmi klu, Inuuhiqiniqmi k, Kitittiniqmi k, Ayuqnaqtunik Ilihaitjutit, Hanauyarni qmi klu Ilihaitjutighat Ilihalihaaqtunit-Puqtuniinut 6 iniqtauniaqhimayut Ubluirvia 2022-nguqtinnagu
- Havakviit iluani hilataanilu ihivriuqhimmaaqtut ilihaitjutighanik ilihaiyilu ilihaqtaghaniklu ayuittunik
  - Taapkualu aullaqtirutauyut katimavighait parnaiyaqtau himayut Arviani talvuuna Inuit Uqauhiinik Ilihaitjutighanik puqtuniinut 7-9-mut, Inuuhiqiniqmi klu Aanniaqtailiniqmi klu Inuuhiqattiar niqmi klu 7-9-mut.

Tukliit Atuqtakhat

Hivumut ingilrapluta, havakvit hapkua havaaghainik aghuurnaq tunik havaghimmaarahuat hanaya uhimayunik Nunavunmi ilihaitjutighanik. Ataani ilittuqhitiuyut havaaghanut naahuriyaptingnik.

2023 – 2025

- Hanayughat Puqtuniinut 7-9-mut Inuktut Uqauhiinik Ilihaitjutighanik, Uqauhilraanik (ILA1), Inuktut Aippaanik Uqauhiit (IL2), taamnalu Inuktut Uqauhiinnaigut Ilihaitjutighat (ILI) ilihaitjutighanik
- Hanayughat Puqtuniinit 7-9-mut ilihaitjutighanik ahinik ilihaqtaghanik
- Ilauyunik katimavighaanik ihivriuqhivighaanik ilihaiyit taapkualu ilihaqtitauyughanik ayuittut

2024 - 2027

- Hanalutik Puqtuniinit 10-12-mut Inuktut Uqauhiinik Ilihaitjutighanik, Uqauhilraanik (ILA1), Inuktut Aippaanik Uqauhiit (IL2), taamnalu Inuktut Uqauhiinnaigut Ilihaitjutighat (ILI) ilihaitjutighat
- Hanalutik Puqtuniinut 10-12-mut ilihaitjutighanik ahinit ilihaqtaghanit
- Ilauyunik katimavighaanik ihivriuqhivighaanik ilihaiyit taapkualu ilihaqtitauyughanik ayuittut

